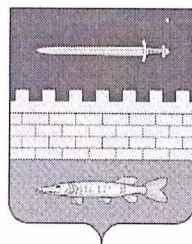

**СОВЕТ
АЗЕЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

ул. Советская, д. 22,
с. Азеево, 423190

**ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
АКЪЯР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
СОВЕТЫ**

Совет урамы, 22 йорт
Акъяр авылы, 423190

тел.: (8-84348) 3-71-31, факс: (8-84348)3-7-61, Azeev.Nsm@tatar.ru

**Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Акъяр авыл җирлеге Советы
КАРАРЫ**

2026 елның 27 апреленән

№ 9-25

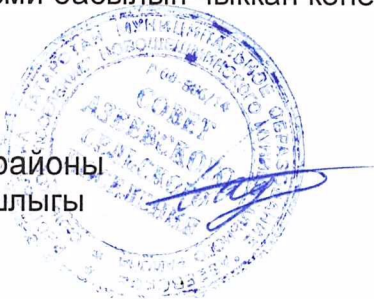
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлегенең Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге җирләргә кермәгән территориясендә яшел үсентеләрне утырту, карап тоту һәм саклау тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы федераль законнар, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы «Акъяр авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең Уставы нигезендә, Акъяр авыл җирлеге территориясендә экологик ситуацияне яхшырту, яшел үсентеләрне саклау өчен җаваплылыкны арттыру, яшел хужалык алып баруның төп мәсьәләләрен тәртипкә салу максатында, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге җирләргә кермәгән яшел үсентеләрне утырту, карап тоту һәм саклау тәртибе турындагы нигезләмәне расларга (кушымта итеп бирелгән).
2. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтөрөндәге «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда: <https://pravo.tatarstan.ru>, «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтөрөндәге Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталында Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында: <https://novosheshminsk.tatarstan.ru> бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.
4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Акъяр авыл җирлеге башлыгы

Д.И.Садретдинов

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Акъяр авыл җирлеге Советының
2026 елның 27 апрелдәге
9-25 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге территориясендә Россия Федерациясе дәүләт урман фонды җирләренә һәм физик һәм юридик затларның шәхси милкендәге җирләргә кермәгән яшел үсентеләрне утырту, карап тоту һәм саклау тәртибе турында нигезләмә

1. Гомуи өлеш

1.1. Яшелләнделерелгән территорияләр җирлекнең табигый комплексы һәм яшеллек фонды территориясенә состав өлеше буларак үсемлекләр белән беррәттән табигатьне саклау, әйләнә-тирәне саклау, ял итү, мохит формалаштыру һәм санитар-яклау функцияләрен үтиләр.

1.2. Яшелләнделерелгән территорияләрнең урыны һәм чикләре тарихи барлыкка килгән планировканы исәпкә алып һәм табигый компонентлар-рельеф, акваторияләр һәм яшел утыртмаларны исәпкә алып билгеләнә.

1.3. Яшел үсемлекләренә утырту, карап тоту һәм саклау Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Акъяр авыл җирлеге Башкарма комитетына йөкләнә.

1.4. Яңа төзелешкә яшелләнделерелгән территорияләр булдыру буенча комплекслы эшләр керә. Яңа төзелештәге эшләрнең барлык төрләре дә билгеләнгән тәртиптә эшләнгән, килештерелгән һәм расланган проект документациясе нигезендә башкарыла.

1.5. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Акъяр авыл җирлеге (алга таба – авыл җирлеге) территориясендә яшел үсентеләрне агымдагы карап тоту эшләренә агач төпләрен кисеп, коры, авария хәлендәге һәм декоратив төсә югалган агач һәм куакларны аудару; үсемлекләренә санитар кисү керә.

1.6. Яшелләнделерү объектларын карап тоту - яшеллекне һәм яшелләнделерелгән территорияләрне төзекләндерү элементларын карау буенча комплекслы эшләр ул. Яшел үсентеләренә карап тоту түбәндәгеләренә үз эченә ала:

- агымдагы ремонт;

- агач һәм куаклыкларны карау буенча эшләрне – үсемлекләренә өстәмә тукландыру, сугару, йомшарту, утау, саклау, тамыр системасын жылыту, салкынга бирешүче токым куакларны бәйләү һәм чишү, жылы яратучы үсемлекләренә ышыклау һәм каплау (ул очрактагы барлык булган эшләр белән), ашламалар, чүп-чарларны төяү һәм бушату, корыган һәм авария хәлендәге агачларны кисү һ.б.ны;

- чөчөкләкләрне карау буенча эшләрне – орлык чөчү, үсенте һәм суганчаларны утырту, сугару, йомшарту, утау, өстәмә тукландыру, үсемлекләренә саклау, чүп-чарны жыю һәм башка эшләрне;

- чөчөк вазаларын карау буенча эшләрне.

2. Яшел үсентеләренә барлыкка китерү.

2.1. Территорияне әзерләү.

2.1.1. Территорияне әзерләү эшләрен җимерелергә тиешле корылмаларны, агач төпләрен, төзелеш материаллары калдыкларын, чүп-чарны чистартудан башларга кирәк:

Объект	Агач күчөрөннөн объектка кадәр, м.	Агач кәүсәсеннән объектка кадәр, м.
Бинаның, корылманың тышкы стенасы	5,0	1,5
Тротуар кырые, бакча юлы	0,7	0,5
Урамның йөрү өлеше кырые	2,0	1,0
Яктырту челтәренең таянычы	4,0	
Табан һәм стеналарының эчке кыры терәге	3,0	1,0
Газүткәргеч: тышкы торбалар өчен	2,0	-
Газүткәргеч: полиэтилен жир асты торбалары өчен (торбаның төрле якларыннан)	3,0	-
Суүткәргеч, дренаж	2,0	-
Көч кабеле, элемент кабеле	2,0	0,7

Искәрмәләр:

1. Китерелгән нормативлар ябалдашларның диаметры 5 метрдан да артмаган агачларга карый һәм, димәк, зур диаметрлы агачлар өчен арттырылырга тиеш.

2. Агач һәм куаклар утыртканда биналарның, корылмаларның, балалар учреждениеләренең тышкы стеналары янында инсоляция һәм табигый яктырту норматив дәрәжәләрен үтәргә кирәк.

2.2. Яшел үсентеләрне карап тоту

2.2.1. Яшел утыртмаларны дәрәс карап тоту буенча төп чараларның берсе булып ябалдашларны кисү тора. Санитария, яшәртү, формалаштыру кебек кисү төрләре бар.

2.2.2. Ябалдашларны санитар кисеп алу иске, авыру, кипкән һәм зарарланган ботакларны, шулай ук ябалдаш эченә яки бер-берсенә якынайган ботакларны кисүгә юнәлдерелгән.

Шулай ук үзәк кәүсәдән очлы почмак яки вертикаль (пирамидаль формалардан тыш) өскә таба чыгып торучы бәбәкләр дә, аларны сынуга һәм кәүсәдә яралар барлыкка китермәслек итеп, киселергә тиеш.

Санитар кисеп алуны вегетация дәвере буена ел саен үткәрергә кирәк. Ләкин зур күләмдә зур ботакларны бер үк вакытта кисү уңайсыз, шуңа күрә аларны акрынлап, елына 1-2 ботакны алып ташлау яхшырак.

2.3. Чәчәк түтәлләре ясау

2.3.1. Чәчәк түтәле - бу геометрик формада яки ирекле формада берьяеллык, икеьяеллык яки күпьяеллык үсемлекләр утыртылган участок. Бу яшелләндерү объектының иң декоратив элементларының берсе.

2.4. Чәчәк түтәлләрен карап тоту

2.4.1. Чәчәк түтәлләрен тиешле тәртиптә карап тоту түбәндәгеләрдән тора: үсемлекләргә су сибү һәм коендыру, туфракны йомшарту һәм чүп үләннәрен утау, чәчәк атып бетергәннәрен кисү, корткычлардан һәм авырулардан саклау, мульча ясау, минераль ашламалар керту, чүп-чардан арындыру.

2.4.2. Берьяеллык үләннәргә һәм икеьяеллык үләннәргә су сибү жир тамырларының тирәнлегенә үтеп керсен өчен тигез булырга тиеш.